

Úřednice, která byla stíhána za nesprávnost správního rozhodnutí s odstupem řady let, se zastal Ústavní soud

26.7.2023 - Kamila Abbasi | Ústavní soud ČR

II. senát Ústavního soudu (soudce zpravodaj Ludvík David) zrušil usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 8. 2021 sp. zn. 3 Tdo 269/2021 a rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 26. 8. 2020 sp. zn. 67 To 208/2019, protože jimi bylo porušeno právo stěžovatelky na soudní ochranu, zaručené čl. 36 odst. 1 a čl. 39 Listiny základních práv a svobod.

Stěžovatelka byla obžalována, že jako právnička a hlavní městská matrikářka vypracovala pro vedoucí svého odboru (druhou obžalovanou) návrh správního rozhodnutí. Podstata skutku kladeného stěžovatelce za vinu měla spočívat v nesprávné aplikaci dekretu č. 33/1945 Sb., o úpravě československého státního občanství osob národnosti německé a maďarské, a to zejména stran rodinných poměrů jisté osoby, již bylo v důsledku toho vydáno v roce 1999 též právně vadné osvědčení o státním občanství. V důsledku toho pak bylo vydáno 13 rozhodnutí, podle nichž ve vztahu k synům a dědicům této osoby, bylo rozhodnuto určitým způsobem o jejich vlastnickém vztahu k tam označeným zemědělským i jiným nemovitostem. Podání ústavní stížnosti předcházelo opakované rozhodování nalézacího i odvolacího soudu. Rozsudky obou stupňů neshledaly vinu obou obžalovaných, Nejvyšší soud však k dovolání protistrany opakovaně usnesením rušil rozsudky nižších instancí a věc jim vracel k dalšímu řízení. Stěžovatelka byla uznána vinnou rozsudkem odvolacího soudu ze dne 26. 8. 2020 a bylo rozhodnuto, za nezměněného výroku o vině trestným činem maření úkolu veřejného činitele z nedbalosti, o trestu odnětí svobody stěžovatelky (i druhé obžalované) v trvání 1 dne s podmíněným odkladem na zkušební dobu jednoho roku. Nejvyšší soud dovolání odmítl.

Ústavní soud stížnosti stěžovatelky vyhověl a napadená rozhodnutí zrušil. Ústavní soud již v nálezu sp. zn. III. ÚS 3296/21 týkající se spoluobviněné (nadřízené) stěžovatelky konstatoval, že závěr obecných soudů o tom, že druhá ze stěžovatelek naplnila svým jednáním skutkovou podstatu trestného činu maření úkolu veřejného činitele z nedbalosti podle § 159 odst. 1, 2 písm. b) trestního zákona, je v extrémním rozporu s jejich skutkovými zjištěními. Rozhodování veřejného činitele v souladu s právními předpisy je jeho zákonnou povinností. Případné porušení této povinnosti v rámci běžné rozhodovací činnosti – například pro odlišný právní názor – ještě samo o sobě nemůže představovat naplnění skutkové podstaty předmětného trestného činu, který se ve skutečnosti vztahuje jen na závažné případy porušení povinnosti veřejného činitele. Ústavní dospěl ke stejnému závěru ve vztahu ke stěžovatelce i v této věci. Obecné soudy totiž ani zde nedostály požadavkům na volné hodnocení důkazů podle § 2 odst. 5, 6 trestního řádu. Z toho plyne (na úrovni ústavní) porušení jedné z garancí spravedlivosti řízení. Ústavní soud sdílí i závěr citovaného nálezu, že došlo k porušení zásady *nullum crimen sine lege* podle čl. 39 Listiny; má-li být určité specifické jednání (zde dokonce akt správního rozhodnutí) trestné, musí být pod zákonnou skutkovou podstatu podřazené a nesmí se s ní mýjet.

Pokračování v trestním řízení, které je důsledkem kasačního nálezu Ústavního soudu, nevyžaduje další dokazování. Právními závěry i zde vyslovenými jsou jako nosnými důvody Městský soud v Praze jako soud odvolací i Nejvyšší soud jako soud dovolací vázány.

Text nálezu Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 3322/21 je dostupný zde (517 KB, PDF).

<https://www.usoud.cz/aktualne/urednice-ktera-byla-stihana-za-nespravnost-spravniho-rozhodnuti-s-odstupem-rady-let-se-zastal-ustavni-soud>